

Jaarverslag zorgplicht archieven provincie Noord- Brabant 2024

Overzicht van ontwikkelingen en activiteiten op het gebied van duurzaam informatie- en archiefbeheer

Datum

10 maart 2025

Documentnummer

GS: C2350830/6069007

PS:

Versie:

1.0

Auteur:

Provincie Noord-Brabant, team ICB

Managementsamenvatting

Dit jaarverslag is een beschrijving van activiteiten en resultaten in 2024 op het gebied van duurzaam informatiebeheer.

Volgens de Archiefwet 1995 vallen het provinciale informatie- en archiefbeheer, de zogenoemde zorgplicht, onder de verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten. Conform de Archiefverordening provincie Noord-Brabant 1996 ontvangen Provinciale Staten jaarlijks een verslag vanwege hun controlerende rol.

Op 22 maart 2024 is in de Commissie Sturen en Verantwoorden een ambtelijke presentatie gehouden over het werken met informatie en het belang daarvan. Onder andere de Wet Open Overheid vereist grip op informatie. De provincie heeft dan ook de ambitie een vanzelfsprekende verwerking en verstrekking van informatie in een moderne omgeving te realiseren. De weg daarnaartoe is voor alle overheidsorganisaties uitdagend.

Kwaliteit van en grip op informatiebeheer vereist aandacht op vele gebieden: van het investeren in bewustwording, kennis en kunde van medewerkers tot het beschikbaar stellen van gebruiksvriendelijke ICT. Hierover en over andere activiteiten die in 2024 hebben plaatsgevonden op gebied van informatiebeheer en archivering gaat het in dit jaarverslag.

1. Inleiding

Met dit *Jaarverslag zorgplicht archieven 2024* brengen Gedeputeerde Staten verslag uit aan Provinciale Staten over het informatiebeheer inclusief de archivering bij de provincie Noord-Brabant.

Tijdens de behandeling van de nieuwe Archiefwet in de Tweede Kamer op 30 januari 2025 schetst minister Bruins (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) het belang van overheidsinformatie als volgt: *'Het waarborgen van transparantie en toegankelijkheid van digitale overheidsinformatie en overheidsinformatie in het algemeen is essentieel voor een goed functionerende democratie.'* Hiermee onderstreept de minister dat de Archiefwet een van de fundamenten van het democratisch bestel is. Deze wet stelt regels voor goed informatiebeheer binnen overheidsorganisaties.

Informatie die wordt gecreëerd en ontvangen bij de uitvoering van taken en werkprocessen moet duurzaam toegankelijk zijn. Dit helpt de overheid om beleid te maken, uit te voeren en te verantwoorden, en burgers en bedrijven om hier inzicht in te krijgen. Grip op informatie is dus essentieel. Hiervoor dienen activiteiten zoals opslaan, bewaren, beheren, gebruiken, verstrekken en (waar nodig) vernietigen van informatie in samenhang te worden uitgevoerd.

Naast de Archiefwet en bijbehorende regelgeving (zoals het Archiefbesluit en de Archiefregeling) moet bij informatiebeheer ook rekening worden gehouden met wet- en regelgeving op het gebied van privacy, informatieveiligheid en beschikbaarstelling. Ook de Wet open Overheid (Woo) stelt eisen aan de informatiehuishouding en maakt overheden zo transparanter. Dit jaarverslag gaat over de activiteiten en ontwikkelingen die in 2024 binnen de provincie Noord-Brabant hebben plaatsgevonden op het gebied van informatie- en archiefbeheer.

Bevoegdheid zorgplicht

In de Archiefwet 1995 valt informatiebeheer en het archiefbeheer van de provinciale taken – de zogenoemde *zorgplicht* – onder de verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten. Provinciale Staten ontvangen vanuit hun controlerende rol en conform de Archiefverordening provincie Noord-Brabant 1996 jaarlijks een verslag.

Positionering in de organisatie

De inrichting van de informatiehuishouding en het informatiebeheer vereist een integrale aanpak binnen de provincie Noord-Brabant. Team InformatieControl en -Beheer (ICB), onderdeel van het programma Stuurinformatie en Administratie (SIA), is het organisatieonderdeel dat als taak heeft de implementatie van de Archiefwet en -regelgeving en het archiefbeheer te verzorgen. Hierbij wordt samengewerkt met het CIO-office en het programma Dienstverlening ICT. Samen met het programma SIA vormen zij de I-kolom. Team ICB is binnen deze samenwerking bijvoorbeeld betrokken bij datagovernance en bij Proces- en Informatiemanagement (PIM). Een goede informatiehuishouding is essentieel voor de uitvoering van de Wet Open Overheid (WOO). De coördinatie van de uitvoering van de WOO en de ondersteuning bij de beantwoording van WOO-verzoeken is dan ook belegd binnen team ICB.

2. Impuls aan Informatiebeheer

Dagelijks ontvangen, creëren en verwerken medewerkers informatie. Deze dient op de daarvoor aangewezen plaats te worden vastgelegd. Dit is een verantwoordelijkheid van de medewerker zelf en gebeurt deels automatisch en deels handmatig. Om medewerkers en programma's hierin te adviseren en te ondersteunen is in 2021 het multi-project *Impuls aan Informatiebeheer* opgezet. In juni van het verslagjaar 2024 is het project beëindigd, waarbij het accent is gelegd op de inbedding van het informatiebeheer in de (lijn)organisatie, alles in samenwerking met directie en stuurgroep. Goed informatiebeheer moet continu worden geborgd, waarbij ieder een verantwoordelijkheid heeft en het management sturend optreedt. Van alle programma's wordt verwacht dat informatiebeheer op de agenda staat en als onderdeel van goed ambtelijk vakmanschap wordt uitgevoerd. De verantwoordelijkheid van iedere programmamanager is opgenomen in het programma opdrachtformulier. Informatiebeheer komt op directieniveau aan de orde in de programmareflectiegesprekken.

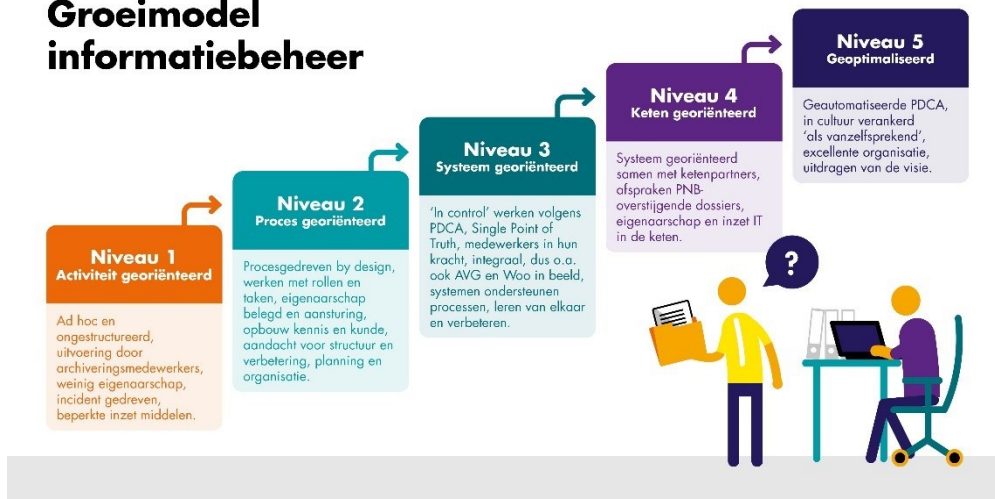
In mei is het tweedaagse evenement gehouden: *Informatiebeheer draait door na de zomer*. Daar zijn bijvoorbeeld interessante discussies gevoerd met leden van de stuurgroep over stellingen op het gebied van informatiebeheer. Met de deelnemers aan diverse impuls-projecten is gekeken naar de lessen die uit het project getrokken konden worden. De stuurgroep is in de borgingsfase omgezet naar een periodieke managementvergadering over informatiebeheer.

Voor het informatiebeheer dat binnen de programma's wordt uitgevoerd, is van belang dat er voldoende goede ondersteuning beschikbaar is. De recordmanagers van team ICB spelen hierin een belangrijke rol. Elk programma heeft een recordmanager als contactpersoon, die helpt bij informatiebeheer *by design* (vanaf de start van een project of nieuw dossier) en het scherp houden van het programma.

Duurzaam Informatiebeheer in Programma's

Tijdens het project *Impuls aan Informatiebeheer* is het Groeimodel Informatiebeheer geïntroduceerd om te bepalen waar een programma op dit punt staat en hoe het zich kan verbeteren. Zo kunnen alle programma's een groei in volwassenheid doormaken op het gebied van informatiebeheer.

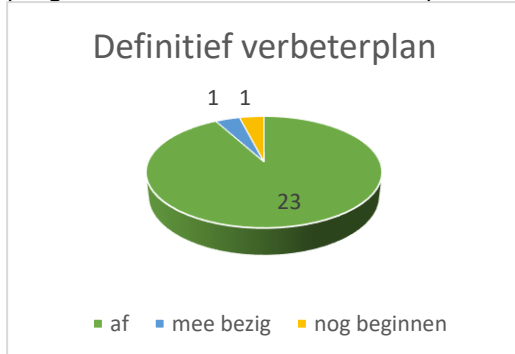
Groeimodel informatiebeheer

De ambitie was om eind 2024 organisatie breed op niveau 3 in het Groeimodel uit te komen. Op basis van de beschikbare gegevens kunnen we inschatten dat de organisatie in 2024 zich gemiddeld op niveau 1,8 bevindt. Dat het ambitieniveau nog niet is bereikt wil niet zeggen dat er geen groei en activiteiten in de programma's heeft plaatsgevonden.

Welke stappen gezet zijn op weg naar groei, verschilt per programma.

ICB is in gesprek met de 25 programma's van PNB, en er hebben inmiddels 23 programma's een definitief verbeterplan aangeleverd.

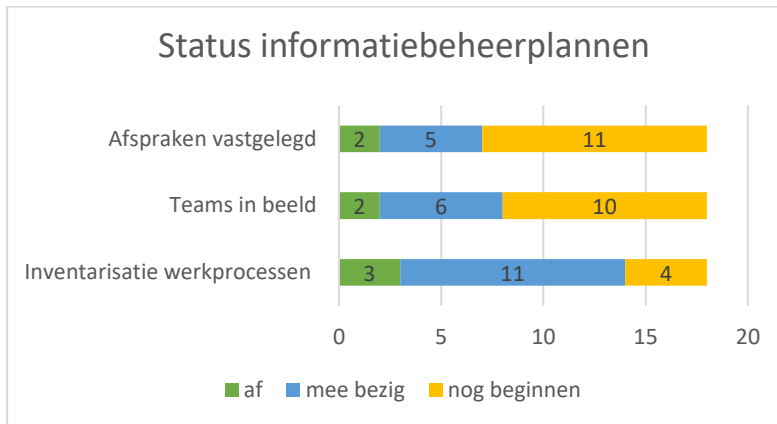
ICB heeft met 18 programma's (in hun verbeterplan) kunnen afspreken, dat ze aan de slag gaan met het opstellen van een informatiebeheerplan.

ICB heeft een format gemaakt voor het opstellen van een informatiebeheerplan. Het informatiebeheerplan binnen de PNB bestaat op dit moment uit 3 onderdelen per programma:

- Het inventariseren van hun werkprocessen (tevens voorloper voor vulling ISP)
- Het in kaart brengen van hun Teams binnen M365 inclusief de eigenaren van de Teams
- Afspraken vastleggen over het beheren van hun informatie.

Van de 18 programma's die toegezegd hebben een informatiebeheerplan op te stellen is dit de status per onderdeel:

Het opstellen van de informatiebeheerplannen en de ondersteuning die het team ICB levert in de vorm van formats en adviezen is in de lijn met de 'ringen van control':

Provincie Noord-Brabant

Kwaliteit van informatiebeheer

De vier ringen van control

Bewustwording

Medewerkers van de provincie moeten zich bewust zijn van het belang van informatiebeheer en ernaar handelen. Dit belang moet regelmatig onder de aandacht worden gebracht in trainingen en andere communicatie.

In het voorjaar is het management collectief meegenomen in ontwikkelingen ten aanzien van de impuls informatiebeheer, Woo en de aansluiting tussen beleidsprogramma's en concern op het gebied van informatievraagstukken. Daaruit

kwam naar voren dat er behoefte was aan een duidelijk overzicht wat van wie verwacht wordt op het gebied van informatiebeheer. Dat drieluik is in het najaar opgeleverd.

In de communicatie speelt Brains een centrale rol. Gedurende het jaar zijn daar diverse berichten over informatiebeheer geplaatst. In de groep Informatiehuis Brabant staan o.a. artikelen over informatiebeheer en archivering, gereedschapskisten voor informatiebeheer en WOO en online magazines. De inhoud van het Informatiehuis Brabant is in 2024 volledig geactualiseerd.

Als onderdeel van het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers is maandelijks *The Game* gehouden. Daarin wordt op interactieve wijze het belang van werken met informatie onder de aandacht gebracht. *The Game* is aan het einde van het verslagjaar herzien.

Op initiatief van team ICB is tijdens de zomeracademie een rondleiding bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) georganiseerd.

Informatiestructuurplan (ISP)

Op organisatieniveau zicht hebben op de toegankelijkheid en de indeling van het archief is een wettelijke plicht: waar bevindt informatie zich, waar wordt die gebruikt en hoe wordt die beheerd? Binnen de provincie wordt op programmaniveau gewerkt met informatiebeheerplannen; het totale overzicht van alle werkprocessen wordt vastgelegd in het Informatiestructuurplan (ISP). Per werkproces worden verschillende aspecten vastgelegd, o.a. governance, bewaartermijnen en voorkomen van persoonsgegevens. Dit ISP is essentieel om grip te hebben op de informatie en noodzakelijk om op niveau 3 van het groeiemodel te komen. In 2024 is het traject afgerond om de daarvoor benodigde software aan te schaffen.

Werken met Microsoft 365

In 2024 is in de hele organisatie gestopt met het gebruik van netwerkschijven. In plaats daarvan wordt er gewerkt met SharePoint/Teams. Een speciaal projectteam heeft de overgang begeleid; recordmanagers van team ICB hebben de programma's op maat ondersteund met introductiegesprekken, workshops en optimalisatiesessies.

Bestanden in de Microsoft 365-omgeving (Teams, SharePoint & OneDrive) moeten worden beheerd conform de Archiefwet en -regelgeving. Deze zijn vertaald in eisen voor duurzame en toegankelijke overheidsinformatie (DUTO). In 2024 is op basis van een eerder uitgebracht advies een projectplan gemaakt om gefaseerd grip op informatie binnen M365 te krijgen. Er zijn richtlijnen aan de organisatie beschikbaar gesteld om het werken in M365 te stroomlijnen.

Anonimiseringsoplossing en -inrichting

Voor de beschikbaarstelling van geanonimiseerde informatie op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de WOO is er in het verslagjaar anonimiseringssoftware geïmplementeerd bij de provincie. Hierover zijn trainingen gegeven.

Enterprise Search

Binnen de provincie Noord-Brabant bevindt informatie zich in verschillende applicaties en systemen. Er is behoefte om gelijktijdig hierin te kunnen zoeken: Enterprise Search. Op basis van een advies uit 2023 is in 2024 gestart met een marktverkenning en vervolgonderzoek hiernaar.

3. Beleid

In het verslagjaar is een aantal beleidsmatige documenten op het gebied van informatiebeheer afgerond, geactualiseerd, voortgezet of gestart.

- Beleid life cycle applicatie (afgerond)
Belangrijk aandachtspunt bij informatie- en archiefbeheer in een digitale omgeving is de implementatie of uitfasering van informatiesystemen en de migratie van informatie die daarbij komt kijken. Beleid rond *Life cycle applicatie* dat in 2024 is afgerond, kan verlies van informatie helpen voorkomen.
- Handboek Werkinstructies Informatiebeheer voor medewerkers (geactualiseerd)
In het Handboek Werkinstructies heeft team ICB veel handreikingen op het gebied van informatiebeheer beschikbaar gemaakt voor medewerkers van de provincie. Onderdelen uit dit handboek zijn bovendien opgenomen in de gereedschapskist informatiebeheer op Brains.
- Beleid informatie- en archiefbeheer voor websites, sociale media, e-mail en agenda's, overig berichtenverkeer (voortgezet)
Er is beleid nodig (en uitvoering daarvan) op het gebied van de archivering van digitale informatieplatforms: websites, sociale media, e-mail, agenda's en overig berichtenverkeer. In 2024 is hiervoor een contourennotitie afgerond, die aansluit bij een nog te nemen besluit over kanalen voor communicatie. Voorbereid is een notitie archivering digitale informatieplatforms die als doel heeft een handreiking te bieden aan het informatie- en archiefbeheer van de platforms en die de basis vormt voor uitwerking en implementatie.
- Moderne informatievoorziening, klaar voor de toekomst (gestart)
Naar aanleiding van een advies van de provinciearchivaris is er in 2024 gestart met het ontwikkelen van een visie op een moderne en innovatieve informatievoorziening met een optimaal zaakstelsel. Eerst wordt er onderzoek gedaan naar de gewenste informatievoorziening in de toekomst, daarna kan gekeken worden naar de (bestaande of nieuwe) systemen die nodig zijn om het werken met informatie te ondersteunen.
- Nota verbonden partijen (voortgezet)
Beleid op het gebied van informatie- en archiefbeheer bij de verbonden partijen van de provincie Noord-Brabant is gewenst. Hiermee is al in 2023 gestart; in het verslagjaar is dit voortgezet. Omdat er sprake is van een diversiteit op het gebied van verbonden partijen is er veel onderzoek en afstemming nodig. De Nota verbonden partijen is nu zover dat deze in 2025 kan worden geïmplementeerd.

4. Reguliere taken en overige zaken

In het verslagjaar hebben de reguliere werkzaamheden, zoals het maken en aanpassen van zaaktypen, beoordelen en digitaal beschikbaar stellen van ingekomen post, en verstrekken van informatie plaatsgevonden. Enkele activiteiten worden afzonderlijk toegelicht.

Bewerken en digitaliseren van blijvend te bewaren archieven

Sinds 2022 laat de provincie in totaal bijna vijf kilometer papieren archieven bewerken en digitaliseren onder vervanging door een externe partij. Het gaat om twee projecten:

- Alle blijvend te bewaren archiefdossiers aanwezig bij de provincie Noord-Brabant;
- Alle archiefdossiers onder het zorgdragerschap van de provincie Noord-Brabant bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) vanaf 1950.

Bij 'digitalisering onder vervanging' worden de papieren archiefbescheiden in de dossiers via een gecontroleerd proces gedigitaliseerd, waarbij een authentieke reproductie van het dossier wordt gemaakt. Het fysieke archiefdossier wordt daarna volgens procedure vernietigd. De digitale reproductie geldt dan als het originele dossier.

Door beide projecten kunnen de archiefdossiers, beschikbaar worden gesteld via de portalen van het BHIC. De bodemdossiers zijn in beide projecten geprioriteerd in verband met inwerkingtreding van de Omgevingswet per 01-01-2024. De bodemdossiers uit de periode 1987-1999 zijn digitaal beschikbaar; die van na 2000 worden gefaseerd beschikbaar gesteld. Een aanvullende controle op de metadata zorgt ervoor dat de dossiers goed vindbaar zijn.

Het college van Gedeputeerde Staten heeft de benodigde besluiten genomen om het 668 meter papieren bestuursarchief (Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten) uit de periode 2000-2010 vervroegd volledig digitaal onder vervanging over te brengen naar de digitale archiefbewaarplaats bij het BHIC. Dit besluit was noodzakelijk voor het digitaliseringsproject.

Vernietiging van fysieke dossiers

In het archiefsysteem Corsa bevinden zich fysieke en digitale dossiers die op basis van het verstrijken van de wettelijke bewaartermijn vernietigd moeten worden. In 2024 zijn – na goedkeuring door de provinciearchivaris en besluitvorming – de dossiers grotendeels vernietigd die in 2015 vernietigd mochten worden. Op verzoek van de provinciearchivaris is een extra controleslag uitgevoerd op de vernietiging van Koninklijke Onderscheidingen.

Digitaal informatie- en archiefbeheer

- De reguliere activiteiten zijn uitgevoerd op het gebied van (juridische) post, berichtenbox, beschikbaarstelling van gedigitaliseerde dossiers, en ondersteuning bij het zoeken van informatie. Aanvullend hierop faciliteert team ICB de doorgeleiding van berichten uit het Interne Markt Informatiesysteem, een Europese verplichting.

- In het derde kwartaal van 2024 is Corsa overgezet naar de Cloud. Dit heeft voor de medewerkers het voordeel dat Corsa benaderbaar is buiten de Citrix-omgeving. Gelijktijdig is een upgrade van Corsa geïnstalleerd, waardoor extra functionaliteiten beschikbaar zijn. Binnen team ICB wordt geïnventariseerd en geprioriteerd wat de wensen zijn die zullen worden voorgelegd aan het Serviceteam Corsa.
- Voor het uitvoeren van een werkproces in Corsa wordt gebruik gemaakt van zaaktypen. Voor de ontwikkeling hiervan is een nieuw format gemaakt en in gebruik genomen. De inkoopzaaktypen zijn herzien; de nieuwe zaaktypen voor Ruimtelijke Ordening die nodig zijn voor de uitvoering van de Omgevingswet zijn operationeel. Conform Europese verplichtingen beschikt de provincie over contactformulieren in de Nederlandse en Engelse taal, die gekoppeld zijn aan een zaaktype en automatisch in Corsa landen. Voor de implementatie is samengewerkt met de collega's van Ons Loket.
- Per 1 januari 2024 is er een organisatieverbetering op het gebied van programma's en eenheden gerealiseerd. Hierop is de inrichting van Corsa aangepast. Vervolgens vindt er een opschoningsactie van de taakbakken in Corsa plaats, zodat deze passen bij de actuele situatie.
- De eisen ten aanzien van duurzaam informatiebeheer zijn opgenomen in de SAAS-checklist die wordt gebruikt voorafgaand aan de aanschaf van nieuwe applicaties.
- Gedeputeerde Staten hebben het besluit genomen om de digitale bodemdossiers uit de periode 2010-2015 vervoegd over te brengen naar de digitale bewaarplaats bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC). In 2024 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de activiteiten die hiervoor nodig zijn en zijn er herstelwerkzaamheden uitgevoerd.
- Er is advies gegeven over de eisen op het gebied van duurzaam informatiebeheer voor de nieuwe verzuimapplicatie.
- Voor de vindbaarheid en toegankelijkheid van informatie is metadatering van groot belang. Om metadatering te uniformeren en informatie met metadata tussen verschillende systemen te kunnen uitwisselen wordt gewerkt met modellen, zoals Metagegevens voor Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie (MDTO). In 2024 is gestart met een onderzoek met als doel een MDTO-schema vast te stellen dat voor alle systemen van de provincie gebruikt gaat worden.
- Gedeputeerde Staten hebben het besluit genomen om de ruimtelijke plannen 2010-2014 (gepubliceerde bestanden met gelaagde kaarten) uit een applicatie vervoegd over te brengen naar de digitale archiefbewaarplaats van het BHIC. De overdracht is met externe partijen voorbereid en de metadata zijn gecontroleerd.

Hotspotmonitor

In het verslagjaar heeft het team een hotspotmonitor uitgevoerd. Hierbij is gekeken of er bepaalde specifieke thema's/onderwerpen zijn voor de provincie Noord-Brabant waarvan het niet wenselijk is dat deze op basis van de vastgestelde selectielijsten op termijn vernietigbaar zijn. Hiervoor zijn de programma's en het college van Gedeputeerde Staten benaderd om specifieke thema's aan te dragen. Uiteindelijk is er geen nieuw onderwerp vastgesteld als hotspot.

Archieven bij gemandateerde organisaties

Een aantal verbonden partijen voert namens de provincie in mandaat taken uit. De informatie die hierbij wordt gecreëerd en ontvangen moet beheerd worden conform de regels die ook voor de provincie gelden. Wanneer een gemandateerde taak is afgerond en de informatie bij de provincie nodig is voor uitvoering van taken en/of de wettelijke bewaartermijn nog niet is verstreken, dan kan die informatie in beheer van de provincie komen. In 2024 heeft team ICB hierover met een aantal organisaties overlegd. Dit heeft erin geresulteerd dat er fysieke en digitale archiefdossiers van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in beheer zijn gesteld van de provincie Noord-Brabant.

Participatie in landelijk en interprovinciaal overleg

In 2024 is op het gebied van informatiebeheer op diverse manieren geparticipeerd in overleggen. Het gaat hierbij om de vakgroep Duurzame Toegankelijkheid Overheidsinformatie (DUTO), het gebruikersoverleg Provisa inzake de provinciale selectielijsten en over de NEN-normencommissie Informatie- en archiefmanagement.

Ontwikkelingen binnen team ICB

Door personele wisselingen is er in 2024 een grote ontwikkeling geweest in de samenstelling van team ICB. Voor de recordmanagers van het team is er een incompany vaktraining gehouden. Veel capaciteit (ongeveer 50%) is in 2024 gegaan naar digitalisering van dossiers en de omzetting van de G-schijf naar Sharepoint/Teams. Binnen het team wordt ook gewerkt aan de beschrijving van de eigen werkprocessen, mede met het oog op de introductie van het ISP.